Anul LXX — Sibiu, 13/26 Decemvrie 1922 — Nr. 98

BIBLIOTECA CENTRALA

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 9815 Epitr.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

In baza concluzului Veneratului Sinod arhidiecezan Nr. 34/1922 referitor la înființarea *Internatului arhidiecezan*, prin aceasta dispunem, ca la sărbătorile Nașterii Domnului din acest an să se poarte în toate bisericile din arhidieceza noastră un disc în favorul susținerii acelui internat.

Sumele încassate în singuraticile parohii se vor administra oficiilor protopresbiterale, de unde se vor trimite apoi până la 1 Martie 1923 Consistorului arhidiecezan pe lângă raport însoțit de o consemnare întocmită după comunele bisericești.

Date fiind greutățile materiale mari cu cari avem să luptăm acum în primul an al înființării acestui internat, Onorata preoțime este poftită, ca în predicile ce se vor rostì la sărbătorile Nașterii Domnului, invocând serviciile ce are să aducă acest internat bisericii și poporului nostru, amintite în circulara noastră Nr. 815 din 1922 Epitr., să îndemne pe credincioșii noștri să contribue în măsură cât mai largă la susținerea acestui internat.

Sibiu, 9 Decemvrie 1922.

Nicolae Bălan
arhiepiscop și mitropolit

Conlucrare

(=) Intre învățătorimea și preoțimea noastră s'a iscat în timpul mai nou, o protivnicie destul de ciudată, ale cărei efecte ar putea să jignească adânc atât interesele școalei, cât și ale bisericii, prin urmare și interese obștești și vitale.

— «De vină nu este altcineva, decât *preotul*», spune cutare glas necăjit, «pentrucă el, preotul, vrea ca învățătorul să-i fie mereu slugă supusă și exploatată»...

— «Ba, toată vina cade asupra *învățătorului*», răspunde alt glas necăjit, «căci tocmai el, învățătorul, nu mai caută nici o legătură cu preoțimea, ci se laudă cu emanciparea sa din cătușele (!) bisericii».

Așa se judecă lucrurile — la suprafață, mai ales în vremea când răsturnarea tradițiilor a intrat în gustul și obiceiul zilei.

O condiție neapărată a progresului, în țara noastră, cere ca *biserica și școala să se întregească una pe alta.* Aceasta este cauza, pentru care biserica a stăruit și stăruește în păstrarea și desvoltarea școalei confesionale.

Am susținut totdeauna, că învățătorii și preoții de mâne vor avea rol însemnat în societate numai în măsura, în care se vor ajuta împrumutat în acțiunile lor publice. Dacă opera învățătorească nu este susținută și întregită de alți factori — și în special de preoțime, — resultatele bune ale creșterii vor fi aproape egale cu zero.

A se lăpădà de trecut — cum cere o seamă de oameni, — a rupe orce legătură cu lucrarea înaintașilor noștri, nu înseamnă altceva decât necunoașterea sau desconsiderarea sentimentului conservator și evlavios al poporului românesc.

Ca să cultivăm și mai departe prin școală sentimentul său religios, avem trebuință întâi și mai întâi de activitatea preotului, — presupunând că nu sântem încă așa de «occidentalizati» ca să înlocuim biserica noastră cu statul, copiând programe și obiceiuri din străinătate.

Știm că traiul de până acum al învățătorului a tost trai de ființă oropsită, — însă nici decum din cauza preotului său, a cărui viață în sărăcie s'a asemănat în toată vremea cu a dascălului necăjit. Chinuit a fost și unul, și altul, — dar greul vieții i-a împrietenit pe vremuri, și a creiat dintr'înșii factori valoroși ai neamului românesc în lupta sa de existență.

Ajunși în sfârșit la largul lor, și încetând vechea strâmtorare deodată cu apunerea asupritorilor, este oare de prisos să se mai țină și să se mai întărească raportul de apropiere și de bunăvoință între preoții și învățătorii situației schimbate?

O adunare de învățători și preoți, întruniți zilele acestea în Caransebeș, — cum am raportat într'un număr precedent — s'a rostit în această chestiune atât de însemnată pentru *conlucrarea* neîntreruptă și prietenească a celor doi factori, între cari nu trebue să se vâre niciodată și nici un fel de motive de dușmănie, — ci conștiința datoriei bine îndeplinite să fie lozinca amândurora.

FOIȘOARA

O carte vrednică de citit

Dickens (Boz), *O seară de Crăciun.* O minunată carte pentru tinerime și pentru popor.

Autorul ei a fost un scriitor englez clasic (1812—1870); a scris romane și novele, care vor trebuì traduse și la noi, fiind pline de bun simț, de dragoste de adevăr, de simț social remarcabil. In iocul romanelor sensaționale și fascicolare, — eată romanele unui Dickens!

Pentruca cititorul să-și facă idee despre scriitorul Dickens, citească povestirea de față:

Drucks și Lux au fost doi companioni, ținând o prăvălie de mărfuri în Londra, Lux moare și rămâne Drucks singurul stăpân. Drucks e om «pistriț la mațe», cum se zice, hrăpăreț, fără familie, fără prietini, stăpânit de Mamonul banilor. In seara de Crăciun n'are nici un cuvânt de mulțumire, când nepotul său îl chiamă în familia sa, să sărbătorească ziua împreună, respinge fără de milă pe doi domni, cari adună bani pentru săraci, alungă pe colindători și pune în răcori pe bietul său commis, care ar vrea să petreacă sărbătorile în familie, nestingherit de nime. Omul morocănos și tiran însă în zadar caută liniște în odaia sa de burlac, — îi apare în seara aceasta sfântă spiritul lui Lux, a companionului său. Lux poartă lanțuri grele. Intrebându-l Drucks de ce poartă lanțuri, îi răspunde fostul său tovarăș: Sânt lanțurile, pe cari mi le-am făurit *eu*, zală de zală, cu propria mea voință. «Fiecare om are putința să colinde cu spiritul împreună cu oamenii și să se învârtă între dânșii, simțind cu dânșii, atât în depărtare cât și în apropiere; de nu o face în viață, trebue să o facă după moarte. E osândit atunci să străbată lumea și să fie martorul scenelor acelora, la care nu poate lua parte, dar de care s'ar fi putut bucura și care i-ar fi servit spre fericire».

După ce i arată greutățile întâmpinate din vina proprie, fiindcă n'a fost bun creștin, îl face atent că au să l cerceteze trei spirite, pe care să le primească bine, căci altfel n'are să scape de soartea, în care a căzut dânsul. Lux dispare. — Urmează trei capitole, în care apare în fiecare câte un spirit: spiritul Crăciunurilor trecute, spiritul Crăciunului prezent, și acela al celor viitoare.

Spiritul Crăciunurilor trecute îl poartă în copilăria sa, în odaia de școală — când deplânge Drucks curăția sufletească pierdută — vede pe «Ali Baba» din 1001 de nopți și pe «Robinson Crusoe», tovarășii săi de drum; se vede ucenic, ia parte la un «bal de casă», o fată frumoasă, orfană, sărăcită, îi dă inelul de logodnă înapoi, fiindcă vede că logodnicul ei e stăpânit numai de patima câștigului, vede pe fosta lui logodnică căsătorită bine, fericită. Se simte singur Drucks și se roagă de spirit să l părăsească, fiindcă nu mai poate suporta vederea tablourilor trecutului.

Spiritul Crăciunului actual, (care are peste 1800 de frați!) îl plimbă prin oraș în decursul zilei. Aude clopotele bisericilor, vede familia calfei (commis-ului său) cu viața familiară fericită, — copiii se joacă cu tata, mănâncă, râd; ia parte în familia nepotului său, când acesta — cu toate că s'a purtat așa de urât cu dânsul — bea un păhar de vin în cinstea lui; îi trec pe dinainte: Crăciunul minerilor, Crăciunul unor funcționari ai unui far.

Drucks se roagă de spirit să nu-l mai poarte, iar acesta de rămas bun îi arată doi copii ca vai de ei, pe cari îi acoperea cu haina sa: băiatul era Lipsa, fetița Neștiința personificate.

Ultimul spirit arată scene și mai dureroase pentru Drucks: la bursă vorbesc negustorii despre soartea sa — Drucks murise tocmai și o știe prea bine! — vorbesc și râd și-și bat joc, spunând că le trebue mâncări, din greu, dacă e vorba să petreacă la mormânt pe fostul lor to-

Curentul binefăcător, început în rândurile preoţilor şi învăţătorilor caransebeşeni, şi îndrumat de persoane cu pricepere şi muncitoare, va putea da roade mulţumitoare şi neîntârziate. O astfel de iniţiativă înţeleaptă merită întreg sprijinul şi încurajarea tuturor celor ce poartă dragoste pentru chemarea şcoalei şi a bisericii şi cred că idealele se ating numai prin lucrată comună.

O mişcare la fel, cu ţinta d'a stabilì curând şi pretutindeni bune raporturi între învăţătorime şi preoţime, se poate pornì şi în alte centre.

Experienţa, — uneori foarte dureroasă, — ne învaţă că orce conlucrare desinteresată este superioară, în toată vremea, muncii isolate.

Din parlament. In şedinţa camerei din 21 l. c. dl N. Iorga îşi desvoltă interpelarea adresată dlui ministru al instrucţiunii publice, relativ la darea în judecată a profesorului universitar C. Stere, învinuit că în timpul răsboiului a făcut servicii duşmanilor ţării. Dl N. Iorga a citit un *memoriu* din April 1917, adresat Berlinului şi Vienei, şi arată ca punctele acestui memoriu, confruntate cu articolele semnate de dl C. Stere în ziarul Lumina, corespund întru toate; ideile acestea, din memoriu şi din Lumina, culminează în cererea de *detronare* a Suveranilor României, cu înlăturarea dinastiei române şi înlocuirea ei cu dinastia habsburgică.

In timpul citirii memoriului, deputaţii partidului ţărănist, şi în special Dr. Lupu, se agită şi aruncă insulte atât de ordinare, încât ziarele din capitală scriu că, din respect pentru cititori, nu le pot înregistra.

Dl C. Stere s'a apărat, dar n'a putut să desmintă că nutrise în adevăr părerile găsite în memoriul trimis la Berlin şi Vina, şi a căutat să explice că situaţia nesigură a răsboiului l a făcut să aibă asemenea păreri, şi că n'a comis greşală de ordin moral.

Dl Dr. C. Angelescu, ministru instrucţiunii, spune că suspendarea dela catedră a dlor C. Stere şi Virgil Arion s'a făcut cu avizul senatului universitar din Iaşi. Dosarul se află la Curtea marţială şi procesul se va judeca. —

In şedinţa de noapte din aceeaş zi, în continuarea discuţiei la mesagiu, a luat cuvântul deputatul Iosif Sàndor, în numele partidului maghiar, regretând că mesagiul regal n'are cuvinte măgulitoare pentru minorităţi şi în deosebi pentru maghiari, despre cari afirmă că au fost evacuaţi în număr de 20 de mii. (i se răspunde că aceia erau agenţi provocatori sau slujbaşi cari refuzau depunerea jurământului faţă de stat.)

A vorbit apoi deputatul Géza Kiss, în chestie personală cu dl Sándor, arătând că acest domn are idei cu totul medievale, întocmai ca magnaţii. Dl Kiss afirmă că toţi cei ce vorbesc ca dl Iosif Sándor, sânt reprezentanţii lui Horthy şi deci n'au ce căuta în parlamentul ţării. D sa respinge orce formaţiune de stat în stat, nemai corespunzând timpurilor moderne în care trăim. Statul trebue să fie suveran şi să se conducă după voinţa poporului, nu după bunul plac al claselor privilegiate, cum sânt magnaţii în Ungaria. Dl Kiss acuză partidul maghiar că a făcut instigaţiuni printre funcţionarii maghiari aflaţi în serviciul statului român, îndemnându i să emigreze şi să nu depună jurământul de credinţă, lăsându i astfel muritori de foame. Statul român nu este de vină de expulzarea acestor funcţionari. Vinovaţii sânt numai aceşti iredentişti maghiari. Dl Kiss contestă afirmaţiile dlui Şandor că poporul maghiar n'ar fi mulţumit de stăpânirea românească, şi afirmă că cea mai mare parte dintre ungurii ardeleni sânt mulţumiţi. In privinţa politicei pe care trebue s'o urmeze minoritatea ungară, dsa spune că cea mai înţeleaptă este politica de împăciuire şi de loialitate faţă de statul român, întru cât ungurii sânt în minoritate în nouile provincii. Românii din Ardeal aveau dreptul să fie iredentişti sub stăpânirea ungară, fiindcă erau în majoritate în Transilvania, şi cu drept cuvânt nu puteau să se împace să fie stăpâniţi de o minoritate. Aşa trebue să gândească orce om luminat.

O proclamaţie. Noul preşedinte al republicei poloneze, Stanislas Wojciechowski, cunoscut şi ca publicist foarte activ, a dat cu prilejul intrării sale în funcţiune o proclamaţie, în care vorbeşte astfel poporului său:

Faţă de Dumnezeu şi de naţia poloneză am depus jurământ de a observa şi apăra aşezămintele constituţionale ale ţării şi de a servì interesele obşteşti. Predecesorul meu a fost ucis de o mână criminală, călăuzită de ură nechibzuită. O umbră tristă învălue statul polonez şi bazele morale ale vieţii noastre colective. *Ura este sentimentul, care produce neliniştea, disordinea şi ruina vieţii de familie şi de stat.* Ţara noastră trebue să găsească puterile necesare pentru menţinerea demnităţii sale mai cu seamă în virtutea şi în munca cetăţenilor săi. Mă rog lui Dumnezeu atotputernic să gonească din noi toate sentimentele rele, pentru a clădì pe temeiuri solide un stat indivizibil prin lucrarea cetăţenilor şi sub protecţia legilor statorite de ei. Să nu uitaţi de celebrele cuvinte: «Imbunătăţind sufletele voastre, veţi îmbunătăţì legile». Doresc colaborarea frăţească a tuturora în viaţa publică pentru binele comun. Avem trebuinţă în deosebi de un guvern tare, de un budget acoperit prin impozite, şi de încrederea deplină a tuturora. Puterea executivă nu va fi în stare să facă nimic fără ajutorul naţiunii. Vă îndemn pe toţi la muncă şi frăţie, ca să fiţi demni de numele de polonezi.

Calendarul Bunului Creştin (sau Calendarul arhidiecezan) este unul dintre cele mai frumoase calendare din toată ţara. Doritorii de a l avea, să l ceară dela Libraria Arhidiecezană din Sibiu, care trimite zilnic numeroase exemplare.

Un cler de elită

Pentru biserica noastră este un fapt dintre cele mai însemnate întrarea în cler a distinsului scriitor *Gala Galaction.*

O revistă din capitală face, asupra acestui eveniment, următoarea apreţiere:

E bine că a venit vremea, când elementele de valoare, crescute la umbra bisericii, dar care erau lăsate până mai ieri să se răslăţească pe căi străine, sânt acum rechemate cu iubire în sinul bisericii, de mai marii noştri. Aceste elemente, strânse la un loc şi puse la o muncă comună, vor trebuì să formeze *clerul de elită* al bisericii române. Să nu fie lăsat acest cler, a se ocupa de chestiile mărunte cerute de enorie, căci pentru acestea se găsesc destui dintre noi, cei mai slabi. Puterile lor sufleteşti, excepţionale, să fie întrebuinţate pentru o lucrare în mare: *directive culturale, directive misionare.* Avem chiar noi, servii altarului, multă nevoe de o neîntreruptă îndrumare, de îmbărbătare, de entusiasmare. Se simte trebuinţa ca sfintele Scripturi să fie redate într'o limbă curată şi înţeleasă. Poporului de jos îi trebue carte scrisă pe înţelesul lui, uşoară, plăcută, care să-l ajute a scăpa de atâtea viţii cumplite ce l-au năpadit. O presă bună, presă zilnică chiar, va fi mijlocul cel mai puternic de a pune stăpânire pe conştiinţa acestui neam, înfiltrându i cât mai mult duh creştin. Toate acestea se vor putea săvârşì numai de clerul de elită, compus dintre cei de talia părintelui Grigorie Pişculescu Galaction.

Activitatea pastorală

— Dela o conferenţă preoţească —

In conferenţa dela Ozun, jud. Treiscaune, ţinută în 4 l. c. în cadrele Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», preotul *Ion Toma* din Dobolii-inferiori a citit o interesantă lucrare despre tema: «Plan analitic despre activitatea pastorală în decursul anului».

Publicăm din această lucrare, pe cât ne permite spaţiul, părţile ce urmează:

Am fost încredinţat din partea voastră, iubiţi colegi, să compun un proect de plan analitic despre activitatea pastorală pentru anul întreg. A fost bine şi la timp venită ideea, căci nici când n'a fost mai mare trebuinţă pentru a ne strânge rândurile, ca tocmai acum, când trebue să desfăşurăm activitate aşa zicând uriaşă pentru a ajunge la resultate fericite.

Trecând la însaşi tema, voi lua de bază «*Evidenţa*» din «Călendarul Bunului Creştin» pe 1923. Este adevărat că în «evidenţă» se află în partea cea mai mare puncte de interes mai mult administrativ, dar sânt şi de cele de interes educativ moral. Pe acestea le vom accentua în deosebi, şi desbătându le, vom stabilì ce este de făcut şi de îndreptat. Voi începe cu anul politic.

In *Ianuar:* Trecând peste punctele de interes administrativ ca: predarea socotelilor bisericeşti, ţinerea sinodului parohial, donaţiuni, căsătorii, discul dela Bobotează etc., mă opresc la punctul privitor la organizaţia tineretului.

Pentru organizaţia tineretului avem şi ordinul P. V. Consistor arhidiecezan Nr. 6110/1914.

---

varăş în jupuirea oamenilor. Vede părţile murdare, destrăbălate, ale oraşului. Aici, la un samsar de haine şi lucruri vechi, vând pe subt ascuns lucrurile sale: spălătoreasa, femeia, care i-a frecat podelele şi cioclul. Fiecare se grăbeşte să râdă de sgârcitul mort, care «trebuia să moară mai de vreme». Până şi cearşaful şi perdelele dela pat şi până chiar şi cămaşa de mort i-au furat-o, ducându-le toate să le prefacă în bani! Nici un om nu-i plânge la căpătâi. Pe calfa lui o vede ajutată de nepotul său, căruia i s'a făcut milă de bietul tată de familie cu copil bolnav.

In sfârşit îşi vede Drucks prăvălia, cu cancelaria — altul stă în cancelarie şi socoteşte mereu — iar dânsul doarme somnul de veci în cimitir, neavând pe mormânt nici o laudă, decât numai numele său urgisit de toţi.

«Stai!» strigă Drucks spiritului, «stai! am ajuns alt om. Sânt mai bun acuma! Am putinţa să mă îndrept?» — «Ai!» zice spiritul. «Cele văzute în tovărăşia mea pot să fie mincinoase dacă te îndrepţi!» — «Bine! De astăzi încolo sânt altul!»

Se trezeşte. Incepe să râdă — întâiul râs sănătos după multă, multă vreme! «Sânt ca un copil! A, ce! Mai bine să fiu copil!» E prima zi de Crăciun. Spre mirarea tuturora cumpără un curcan şi-l trimite băiatului bolnav al nepotului său; pe domnu respins când cu colecta pentru săraci, îl opreşte în drum şi i dă o sumă însemnată de bani; se duce la nepotul său la masă, dimineaţa, în cancelarie, nu mai ceartă calfa, ci-i pune în vedere chiar ridicarea lefii. Toţi cască ochi mari: Ce să fie aceasta?

«Mulţi au râs, când l-au văzut aşa de schimbat. El i a lăsat să râdă şi nu şi-a bătut capul cu dânşii, fiindcă a fost destul de înţelept să ştie, că nu se poate duce în îndeplinire nici o faptă bună, fără ca unii oameni să râdă de mai înainte, şi fiindcă ştia, că soiul acesta de oameni şi aşa era orb în orce împrejurare, şi-a zis că tot va fi mai bine dacă o să şi strâmbe gura de râs, decât să o facă dintr'altă pricină, mai puţin atrăgătoare. Inima sa râdea, şi asta-i era de ajuns»...

Morala este evidentă: Dickens vrea să moralizeze, dar o face cu artă, se foloseşte de descrieri şi tablouri ademenitoare, arată persoanele iubite poate câte odată în culori prea albe până când pe cele urgisite şi vrednice de dispreţ prea negre.

Scriind acestea mă gândesc la romanul său «Oliver Twist» mai cu seamă, care are figuri ca cele din povestirea de faţă, dar în dimensiuni şi mai mari.

Dickens face propagandă cinstită pentru şcoalele poporale, împotriva maltusianismului, a uzurăriei, etc.

O carte ca cea de faţă poate avea mare efect în sânul poporului.

NB. A apărut în trad. rom. de 1. *Marius*, sub titlul: «*O noapte de Crăciun*», în editura Alcalay şi &. 1916, 10 lei; 2. în bibl. «*Căminul*» *66—67* sub titlul «*Un poem de Crăciun*». Edit. Steinberg, 2 lei. *H. P. P.*

Exemplare obligatorie. Monitorul Oficial publică legea prin care proprietarul orcărui atelier de arte grafice: tipografie, litografie sau orce procedeu de arte grafice, este obligat să trimită din orce carte, broşură, revistă, ziar, note muzicale, hartă geografică, planuri, stampe, portrete, tablouri, foae volantă şi orce altă reproducere, câte două exemplare bibliotecii Academiei Române din Bucureşti, câte două exemplare bibliotecii universităţii din Iaşi, bibliotecii universităţii din Cluj, bibliotecii universităţii din Cernăuţi, bibliotecii Ateneului român, bibliotecii din Chişinău, şi câte un exemplar fundaţiunii universitare «Carol I» din Bucureşti şi Asociaţiunii din Sibiu, ear aceste biblioteci sânt obligate să le primească şi să le păstreze în depozitele lor.

Afară de aceasta, este de recomandat, să luăm exemplu dela conlocuitorii noştri saşi, cari se pot mândri cu un tineret organizat şi disciplinat.

Propun să luăm următoarele dispoziţiuni privitoare la organizarea tineretului nostru:

1. Toţi tinerii dela 15 ani în sus până la căsătoria lor să facă parte din Asociaţia tineretului din comună. Acestora preotul şi învăţătorii, cu cari preotul va lucra mână în mână, le vor preda în serile de earnă, cel puţin tot a doua seară, bucăţi de citire alese; părţi din istoria şi geografia ţării; câte o naraţiune cu conţinut religios moral, apoi cântări naţionale şi bisericeşti în cor, jocuri naţionale şi în fine părţi alese din sf. Scriptură şi explicarea lor.

2. Dintre tineri vom alege pe unul mai de omenie şi mai deştept, de conducător al lor, căruia ceilalţi sânt datori a-i da ascultare, ear la caz de nesupunerea vre-unuia să raporteze preotului şi acesta prin ajutorul comitetului parohial să ia măsurile de îndreptare avizând părinţii despre purtarea fiului sau fiicei lor.

3. Să intervenim ca jocurile şi petrecerile să nu se facă fără înştiinţarea preotului local, ear autorităţile civile să nu mai dea învoire pentru ele fără aprobarea preotului.

4. In unele locuri s'a întrodus obiceiul de-a opri tinerimea la Crăciun şi Anul nou să colinde. Această măsură nu e corectă. Colindatul este notă caracteristică a individualităţii noastre ca popor, şi propun să se dea voie tineretului să colinde şi pe viitor păstrând astfel frumosul obicei moştenit din moşi strămoşi, — dar de sine înţeles avem să supraveghem de aproape felul în care urmează acest obicei.

5. Anumite ore, în serile de earnă, să le consacrăm instruării analfabeţilor. In şedinţa comitetului administrativ al judeţului ţinu ă în luna Noemvrie am avut ocaziunea să aud raport foarte trist al revisoratului şcolar din judeţ, şi adecă: până ce statul român cheltueşte cu şcoalele peste o jumătate de milion de lei lunar numai în Treiscaune, noi am ajuns de avem în întreg judeţul 14 învăţători români cu calificaţie, — ear numărul analfabeţilor nu scade încă. Tot atunci dl subrevizor aducea învinuiri preoţimii, că nu catihisează aproape nicăiri, afară de 2—3 excepţiuni. Eu i-am reflectat, că una din causele acestui resultat trist e, că pe lângă învăţătorii calificaţi, aşa de puţini, o mare pacoste este şi numirea multor naufragiaţi cari numai chemare învăţătorească nu au.

In ce priveşte catehisarea a trebuit să recunosc, că unii preoţi nu-şi prea fac datoria, — dar am reflectat că preoţimea are tot dreptul să ceară cuvenita răsplată pentru catehizaţie.

6. Deosebită atenţiune să dăm caselor culturale, care să nu lipsească din nici o parohie, — acolo să punem la dispoziţia poporului şi tinerimii cărţi din biblioteca parohială, reviste jurnale, şi în prima linie să familiarizăm tinerimea cu cetirea foii pentru popor «Lumina Satelor». Am observat la poporul meu, că pe când la început oamenii nu se prea însufleţiau să o aboneze, dar dupăce le am abonat-o eu cu banii mei la 14 credincioşi — aceştia, cum au citit câţi-va numeri au venit cu toţii şi mi-au adus bani rugându-mă să le-o abonez şi pe viitor. —

In ce priveşte organele Revista Teologică şi Telegraful Român abonarea lor este o datorie pentru toţi preoţii noştri: să le abonăm şi citim spre binele tuturora.

In *Februar*. In această lună continuăm cu cele amintite în Ianuar în acelaş fel, apoi acomodându-ne punctelor înşirate în «evidenţa» amintită privitor la cele administrative, ca plătirea taxelor la fondul de pensiune, dări, echivalente, trimiterea raţiociniului, — să stăruim la punctul referitor la parastasul mecenatului Emanuil Gojdu.

Ştim cu toţii cu câtă dragoste de neam şi cu câte jertfe a asigurat acest bărbat providenţial viitorul multor tineri români la şcoalele înalte. Ştim, că fără sprijinul lui multe comori sufleteşti ar fi rămas îngropate.

Deci ţinerea parastasului şi caracterizarea acestui mare bărbat să ne fie sfântă datorie.

In *Martie*. Vom continua cu cele începute în Ianuar pentru tinerime şi vom satisface celor prescrise în «evidenţă», ca plătirea de diferite taxe, darea de cult, raportând asupra felului cum s'a făcut instrucţiunea şi cum ne am achitat de datorinţa instruării analfabeţilor.

In *April*. In «evidenţă» se cuprinde numai un punct referitor la discul dela Florii; dar noi, pe lângă satisfacerea acestuia, vom continua cu cele amintite în lunile trecute, privitor la instrucţiunea tinerimii.

In *Mai*. Avem trei lucruri însemnate atât din punct de vedere moral, cât şi naţional. Aceştea sânt: Sărbarea pasărilor şi a pomilor, serbarea naţională a unirii politice a tuturor românilor, apoi serbarea eroilor.

Nu avem momente mai potrivite pentru a preamări atotputernicia Tatălui ceresc şi prea marea bunătate, ca acum în luna Mai.

Afară de momentele acestea, mai adaug unul şi adecă: Mai e luna sămănăturilor. Această lună asigură recolta anului. Să nu uităm, că poporul nostru, care aproape 90 procente este plugar, aşteaptă totdeauna darul dela Părintele luminilor. Asigurată recolta, este asigurat traiul lui. De aceea să ieşim şi la câmp, — se poate face d'odată cu cultul eroilor, — sau fiind timp ploios, în curtea bisericiii şi acolo să implorăm binecuvântarea cerului peste roade. Aici iarăşi avem ocasiune pentru a arăta bunătatea şi atotputernicia Tatălui ceresc, contribuind la edificarea şi îmblânzirea firii omeneşti.

Cel puţin de 2 ori în an să ţinem slujbe pentru sămănături, una în Mai, de cerere, alta în Noemvrie, de mulţămire, şi vom nimeri dorinţa poporului, îi vom nobilita inima şi sufletul pentru a-l face religios şi mai bun.

In *Iunie*. După satisfacerea celor cuprinse în «evidenţă», vom arăta rodul secerişului în şcoale. Vom vedea progresul său regresul; lacunele vom stărui să le îndreptăm.

In ce priveşte tinerimea, vom căuta ca cel puţin Dumineca şi sărbătoarea să satisfacem celor amintite în Ianuar, pentru ca în zilele de lucru să dăm tinerilor ocazie să ajute la lucrul câmpului.

In *Iulie*. Vom continua cu cele cuprinse la luna Iunie, resolvând şi cele de cuprins administrativ.

In *August*. Cele mai multe momente sânt închinate pregătirilor pentru începerea anului şcolar.

In *Septemvrie*. Vom grijì ca începerea anului şcolar să se facă regiamentar. Vom face sfinţirea apei în şcoală după principiul: «Totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu». Vom da ajutorul şi datele trebuincioase învăţătorilor şi vom stărui, ca prin predici ocazionale să îndrumăm cât mai mulţi părinţi să şi dea copiii la şcoală şi la meserii. Aceste momente ne dau material bun şi îmbelşugat pentru a lumina poporul.

In *Octomvrie*. Vom satisface celor privitoare la catehizaţie. In ziua natală a M. Sale, Reginei noastre, vom căuta să arătăm rolul ei frumos, inima ei de mamă a răniţilor, pentru a edifica si da pilde de urmat.

In Octomvrie să începem şi slujbele în sobor. Totodată să aducem rugăciunile de mulţămită referitor la cererile înălţate Tatălui ceresc în Mai.

In *Noemvrie*. Amintirea lui Andrei Şaguna. Munca, pilda şi jertfele aduse de acest mare arhiereu n'au trebuinţă să le mai accentuez.

In *Decemvrie*. Vom fi absorbiţi de 6 puncte din «Evidenţă», toate de caracter administrativ, — şi le vom satisface. —

Dacă ne vom năzui, să satisfacem deplin cele amintite, cred că vom putea tămăduì relele şi boalele sufleteşti între oameni, şi cu inima curată vom putea zice că ne-am făcut datorinţa faţă de popor şi patrie.

Nu pot încheia iubiţi colegi, fără a face apel frăţesc la voi în ce priveşte simţul de colegialitate şi de ajutorinţă unul faţă de altul. Să nu ne invidiăm, ci să ne ajutăm. Emulând în bine, vom tămăduì relele care rod la inima creştinului...

A apărut

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Din lucrările Sfântului Sinod

In sesiunea de toamna a Sfântului Sinod s'a discutat, între alte chestiuni de însemnătate, şi afacerea *averilor bisericii din Basarabia*.

Aşa numita «Uniune a preoţilor» din partea locului şi-a însuşit adecă o parte din averile care formează proprietatea *bisericii* din Basarabia.

Sfântul Sinod, în sesiunea sa amintită, a decis ca aceste averi să se restitue fără întârziere bisericii, întru cât autonomia bisericească nu permite administratorilor să înstrăineze astfel de bunuri ce după drept aparţin bisericii.

S'a dat un termen de o lună tuturor acelora, cari au sustras din averile bisericii noastre de peste Prut. După acest termen, se vor lua măsuri atât din partea Sfântului Sinod, cât şi din partea ministerului cultelor.

*

In şedinţa din urmă a Sinodului s'au desbătut şi condiţiile de ajutorare ale patriarhului din Constantinopol, ameninţat de turci.

Despre apărarea patriarhului, I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron dă unui ziar din capitală următoarea lămurire:

— Am fost înştiinţat că guvernul turc doreşte să expulzeze din Constantinopol pe patriarhul ortodox, pe motivul că n'are ce mai căuta un patriarhat ortodox într'o citadelă mohamedană, cum este Constantinopolul. Se înţelege că această pretenţie este absurdă. In Constantinopol este în bună parte leagănul ortodoxiei. Acolo este biserica sf. Sofia, la altarul căruia au oficiat servicii creştine o bună parte din sfinţii părinţi şi cărturari ai doctrinei şi dogmei creştine. Sinodul a trimis o telegramă dlui I. G. Duca, ministru de externe al României, care azi participă la lucrările conferenţei dela Lausanne, o telegramă prin care l-a rugat să ceară conferenţei, în numele bisericii ortodoxe române şi al bisericilor creştine, ca biserica sf. Sofia din Constantinopol să fie redată bisericii creştine. Am cerut aceasta şi pentru motivul, că puterile aliate aflate întrunite în Lausanne, au aprobat şi au înţeles să redea turcilor oraşul Adrianopol, întru cât, spuneau delegaţii turci, în Adrianopol sânt mormintele marilor sultani şi geamiile musulmane cu tradiţii vechi, pe pământul european. Am cerut şi apărarea patriarhatului din Constantinopol întru cât, de veacuri, acest patriarhat este socotit capitala ortodoxismului din toată lumea. Am rugat pe dl ministru Duca să stărue în faţa conferenţei dela Lausanne ca autoritatea patriarhului să nu fie întru nimic ştirbită, fiindcă patriarhul din Constantinopol reprezintă pentru noi, ortodoxii, cea mai înaltă tradiţie, şi, în considerare că noi creştinii am găsit dreaptă cererea turcilor în legătură cu dorinţa lor d'a stăpâni oraşul de tradiţie musulmană, Adrianopolul, şi ei, la rândul lor, să înţeleagă că bisericile creştine au drepturi nediscutabile, atunci când e vorba de biserica sf. Sofia şi patriarhatul din Constantinopol.

Pentru Crăciunul orfanilor

— O chemare către publicul din Sibiu —

In Orfelinatul de aici, din Sibiu, biserica noastră ocroteşte 60 de copilaşi orfani. Toţi aceşti copilaşi cu drag îşi aduc aminte de vremea când aşteptau Crăciunul în căsuţa lor cea caldă şi plină de lumină. Dar fără de veste a venit ceva, de care ei, micuţii, nici acum nu-şi pot da bine seamă. A venit răsboiul şi a strâns lumina şi căldura din căsuţa lor şi le a spart cuibul. Pe tata l-a dus răsboiul şi tata n'a mai venit acasă, ear pe urmă şi mama a trebuit să-i scoată de sub aripile ei calde, pentrucă n'avea pâne şi haine să le dea...

In sufletul celor 60 de copilaşi trăeşte şi acum această dureroasă istorie şi e datoria noastră naţională şi creştinească să i facem să o poată uita. Soseşte Crăciunul care e cel mai bun prilej pentru acest lucru. Să le facem micuţilor orfani un Crăciun cald şi frumos, cu haine calde, cu încălţăminte nouă şi pom frumos. De aceea apelăm la toate inimile bune şi milostive să ne ajute cu dăruiri, fie de bani, fie de alimente, fie de haine sau încălţăminte, fie de podoabe pentru pomul de Crăciun.

Publicul din Sibiu şi-a făcut şi anii trecuţi datoria şi nădăjduim că şi acum nu ne va lăsa

fără ajutor. Darurile se primesc la redacţia «Lumina Satelor» (str. Mitropoliei 45) sau la Orfelinat (Şcoala Normală «Andrei Şaguna»). Dăruirile mai mărişoare le vom publica şi la foaie cu mulţumire publică.

Preot *I. Trifa*,
directorul orfelinatului.

Dela Cassa arhidiecezană

On. Domni preoţi, cari nu şi-au trimis datele familiare oficiilor protopresbiterale respective, sânt poftiţi a şi le înainta de urgenţă Oficiului Cassei arhidiecezane, căci în caz contrar nu vor primì adausul familiar.

Sibiu, 26 Decemvrie n. 1922.

Oficiul Cassei.

Ştirile zilei

Predici. Duminecă, în 11/24 l. c., a predicat în catedrala mitropoliei, părintele Gh. Maior, iar în 6/19 părintele Dr. A. Crăciunescu.

In amintirea lui Nicolae Bălcescu, dela a cărui moarte s'au împlinit acum 70 de ani, liceul «Andrei Şaguna» din Braşov a organizat o serbare, Duminecă, în 24 l. c. Programa a conţinut: o conferenţă de profesorul G. Popa despre N. Bălcescu, citiri, recitări, coruri, şi muzică executată de orchestra elevilor. Din ofertele binevoitoare, făcute la această comemorare, se dau ajutoare şcolarilor săraci.

Sfinţire de capelă. Duminecă, în 17 l. c., s'a sfinţit capela liceului militar «Mihai Viteazul» din Târgu-Mureş. O sală mare a acestui liceu, construindu-se un altar, a fost transformată în capelă. Serviciul divin a fost oficiat de părintele protopop Ştefan Russu, asistat de preoţii locali. Răspunsurile le-a dat corul elevilor, conduşi de măestrul de muzică Radulion. După sfinţirea capelei, protopopul Russu a ţinut o înălţătoare cuvântare, arătând sacrificiile poporului român sub stăpânirea ungurilor spre a şi susţine legea strămoşească; a reamintit de arh. ep. Andrei Şaguna, luptătorul neobosit şi marele mitropolit al nostru, iar în cuvinte de o căldură şi de o putere impresionantă şi-a arătat fericirea ce-o simte că i a fost dat să oficieze sfinţirea unei capele ortodoxe în localul, care acum 5 ani în urmă era un focar de ură contra poporului român şi a religiei ortodoxe. Vorbeşte apoi dl colonel Georgescu comandantul liceului militar şi arată dragostea şi munca depusă de personalul şcoalei în înfăptuirea acestei evlavioase idei, şi aduce câteva exemple din istoria neamului nostru, ca să insufle în inima elevilor credinţa şi jertfa ce trebue s'o facă pentru păstrarea religiei. Serbarea s'a sfârşit, după ce corul liceului a intonat imnul regal, iar întreaga asistenţă s'a scoborât în cancelaria profesorilor liceului unde au semnat actul comemorativ al sfinţirii capelei.

Decorat. Profesorul dela şcoala normală, dl Dr. Nicolae Regman, inspector al învăţământului normal şi primar, este decorat cu Steaua României în gradul de ofiţer.

Facultatea de medicină dela universitatea din Cluj, în urma agitaţiilor petrecute între studenţii evrei şi creştini, s'a închis pe timp nedeterminat. Clinicele şi decanatul funcţionează mai departe.

Şedinţa literară din luna Decemvrie a Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu ce era să se ţină Joi în 15/28 Decemvrie a. c., din cauze neprevăzute, se amână pe *Joi în 11 Ianuar 1923.* *Comitetul.*

Monedă de metal. Ministerul de finanţe a hotărât să retragă din circulaţie hârtia monedă de 1, 2 şi 5 lei şi să bată în locul ei monedă de metal. S'a întocmit o comisiune, care să studieze ofertele ce va primì. Suma pentru care se va comanda această monedă, va fi de 200 până 300 milioane de lei.

Impresia generală rămâne. La discuţia de mesaj, în şedinţa Senatului din 21 l. c., a luat cuvântul şi mitropolitul Blajului, I. P. S. Sa Dr. Vasile Suciu, vorbind despre învinuirea ce s'a adus clerului greco-catolic, care a lipsit dela ceremonia încoronării în biserică, unde toţi ceilalţi şefi de religiuni au luat parte. Mitropolitul Blajului a spus, că clerul unit cu Roma se alcătueşte din buni români, şi că acest cler n'ar merita învinuirea ce i s'a adus de a nu fi participat la încoronarea Suveranilor români. (Impresia generală însă, că înaltul cler greco-catolic a săvârşit la Alba-Iulia o mare greşală, rămâne şi mai departe bine stabilită).

Daruri pentru Crăciun. Părinţii din Sibiu, doritori de a cumpăra copiilor lor cărţi vrednice de citit, de Crăciun, vor găsì în săptămâna viitoare, Luni şi Marţi (1 şi 2 Ianuar n.) în localul «Asociaţiunii» noastre, o expoziţie de cărţi alese.

Mulţumiri. Prefectura poliţiei oraşului Sibiu aduce şi pe această cale, mulţămirile sale recunoscătoare dlui *M. Vogelsang*, fabricant de tricotage în Sibiu, pentru darul generos, făcut cu ocazia sărbătorilor funcţionarilor şi sergenţilor de oraş de la această prefectură, şi anume o cantitate de articole de tricotage de lână, ca mănuşi, ciorapi şi jambiere, în valoare de mai multe mii de lei. *Prefectura.*

Nr. 4216—1922 (218) 1—1

Convocare

In temeiul hotărârii Consistorului diecezan a Clujului Nr. 3847/1922 şi în conformitate cu dispoziţiile Statutului organic art. 38—55 şi a regulamentului pentru alegerea de protopopi, convoc *sinodul* protopopesc electoral al tractului Mureş Ludoş pentru alegerea de protopop pe ziua de *10/23 Ianuar 1923* în biserica noastră ortodoxă din Mureş-Ludoş la ora 9 dimineaţa.

Totodată convoc *comitetul* protopopesc la şedinţă pe ziua anterioară *9/22 Ianuar 1923* la 3 ore d. a. în Mureş-Ludoş.

Cluj, la 2/15 Decemvrie 1922.

Dr. Sebastian Stanca,
comisar consistorial.

Nr. 355/922 (220) 2—3

Concurs

Pe baza § lui 63 din Statutul organic, combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei noastre sub Nr. 136 din 1888 § 7, prin aceasta conform ordinului consistorial din 5 Septemvrie a c. Nr. 7154 Plen. se publică concurs pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul Sibiu.

Viitorul protopresbiber va fi totodată şi paroh al parohiei Sibiu-cetate.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele dela parohia Sibiu-cetate, cu întregirea dela stat.

2. Venitele după postul de protopresbiter, cu întregirea dela stat.

Concurenţii au să documenteze calificaţiunea prescrisă prin conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare în original sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan în termin de 30 de zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura şi o tabelă de coalificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual provocat, § 12.

Concursele intrate după expirarea terminului, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 11/24 Noemvrie 1922.

Matei Voileanu adm. protop. — **Candid Popa** secretar

Nr. 9137 Plen.

S'a aprobat:

Sibiu, din şedinţa plenară, ţinută la 5 Decemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan:

Dr. Nicolae Bălan
arhiep. şi mitrop.

Virgil Nistor
secretar

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu**, şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu**, precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti**, cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Bibliotecice» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi ştampile.**

Preţul catalogului: **2 lei**, ear porto postal **50 bani.**

La Librăria Arhidiecezană
în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

✦ legate şi broşate ✦

pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu

preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorate şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40, 14·35, 20·40.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.
7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.
6. Dela Sighişoara: 8·50.
7. Dela Ocna tren şcolar: 7·30, 14·34.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. — Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane